

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Beatitudine, de Actibus humanis, eorumque Moralitate, de
Virtutibus ac Donis, de Vitiis ac Peccatis, & de Legibus, nec-non
Dissertationem Theologicam de Probabilitate

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. I. Quibusdam præmissis, referuntur sententiæ

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78232)

vel rationis inferioris: quæ in statu iustitiæ originalis nulla esset.

123. Ad sextum respondent aliqui, quod etsi Deus præcepisset Adamo sub veniali tantum abstinere ab esu ligni vetiti, nihilominus comedendo de illo, peccasset mortaliter; non quidem ratione præcepti sub veniali tantum obligantis, sed ratione damni & nocuenti gravissimi, quod sibi & suis posteris per talem comestionem intulisset. seipsum & posteros iustitiæ originali privando. Sicut (inquiunt) Carthusianus comedendo carnes, peccat mortaliter, non ratione præcepti regulæ talem comestionem prohibentis, cum illa non obliget sub mortali, sed ratione gravissimæ pœnæ cui sese exponit, & nocuenti maximi quod sibi infert.

124. Sed melius & conformius ad principia jam statuta responderetur, dato quod Deus potuisset imponere tale præceptum obligans solum sub veniali, negando quod Adamus potuisset illud transgredi, nisi post amissam iustitiæ originalem: quia non poterat deordinari circa media, priusquam esset aversus & deordinatus à fine, ut ex supra dictis patet. Dixi, *Dato quod Deus potuisset imponere tale præceptum*: Nam licet Deus absolute potuerit prohibere Adamo esum ligni vetiti, sub veniali tantum, non tamen ex hypothese status innocentis, in quo, ut ostendimus, erat tanta subjectio appetitus sensitivi ad rationem, & rationis inferioris ad superiorem, ut eo durante nullum peccatum veniale esse potuerit.

125. Ad ultimum dupliciter respondet D. Thomas qu. 7. de malo art. 7. ad 8. Primò negando Consequentiam: sicut enim non valet, datur forma sine materia, ergo & materia sine forma: ita similitur, quamvis reperitur status in quo possit esse peccatum mortale tantum, non tamen inde sequitur dari posse alium in quo peccatum duntaxat veniale reperiri queat. Secundò responderet, dari statum aliquem hominis, sed diversum à statu iustitiæ originalis, in quo non potest esse peccatum mortale, sed tantum veniale, videlicet in Jeremia & Joanne Baptista, sanctificatis in utero, nec non in Apostolis, post adventum Spiritus Sancti, de quibus dicitur, *Ergo confirmavi columnas ejus*; creduntur enim ita confirmati fuisse in gratia, ut mortaliter peccare non possent, sed tantum venialiter.

§. IV.

Solvuntur argumenta contra duas ultimas conclusiones.

126. **C**ONTRA secundam conclusionem obijciunt Curiel & Suarez: Status iustitiæ originalis ab intrinseco & ex natura sua non habebat præservare hominem à peccatis mortalibus, ut de se patet: Ergo multò minus à venialibus. Probat Consequentiam: quia non potest intelligi quod alicui dono seu dispositioni ab intrinseco & ex propria natura conveniat indifferencia ad eligendum cum plena deliberatione majus malum, & ipsi repugnet ex natura sua indifferencia ad eligendum minus malum, quale est veniale peccatum.

127. Confirmatur: Iustitiæ originalis erat aliquis habitus: Sed nullus habitus ab intrinseco & ex natura sua habet quod necessitet hominem ad non peccandum: eum habitus in non videnti- bus Deum subijciatur libertati voluntatis, ita

Tom. III.

A ut illis utamur duntaxat quando volumus: Ergo iustitiæ originalis non habebat ex sua natura inferre necessitatem ad non peccandum venialiter; & per consequens eâ durante, Adam potuisset peccare venialiter, nisi speciali Dei providentiâ à venialibus fuisset præservatus.

Ad argumentum respondeo, concessio Antecedente, negando Consequentiam: Quia status iustitiæ originalis non postulabat ex natura sua quod esset inamissibilis, nec proinde quod præservaret hominem à peccatis, propter quæ posset appetiti, cujusmodi sunt peccata mortalia; at vero ab intrinseco & ex natura sua exigebat præservare infallibiliter hominem ab illis peccatis quibus non amitteretur, cujusmodi sunt peccata venialia, præsertim cum felicissimus ille status suâ naturâ postularer excludere omnem dolorem & tristitiam, omnemq; pœnalitatem; quod præstare non potuisset, si cum eo peccata venialia fuissent composibilia, ut in prima probatione primæ conclusionis ostensum est.

Ad confirmationem dicendum est, hoc esse speciale & proprium iustitiæ originali, quod necessitet vires inferiores hominis adhuc viatoris ad submitendum se in omnibus rationi superiori, quandiu ipsa remanet perfecte Deo submitta, ita ut impossibilis sit rebellio in ipsis contra illam, nisi consequenter ad ejus rebellionem adversus Deum, & consequenter ad peccatum mortale, & amissionem iustitiæ originalis per tale peccatum.

Objicies ultimò contra ultimam conclusionem: Angeli mali videntur aliqua facere quæ sunt ex genere suo venialia peccata, provocando homines ad risum, & ad alias hujusmodi levitates: Sed circumstantia personæ non facit de veniali mortale, nisi speciali prohibitione superveniente, quod non est in proposito: Ergo Angelus potest peccare venialiter.

Respondeo cum D. Thoma hic art. 4. ad 3. *Quod omnia illa quæ videntur esse venialia, Demones procurant, ut homines ad sui familiaritatem attrahant, & sic deducant eos in peccatum mortale: unde in omnibus mortaliter peccant, propter intentionem finis.* In similibus ergo tentationibus, & actionibus, Cacodæmon non movetur nisi ex fine superbiæ, & ex amore propriæ excellentiæ, quam habet pro ultimo fine, & ratione illius incredibili stimulat invidia bonorum nostræ salutis, in cujus perniciem machinatur leves, mediocres, & magnas tentationes, secundum diversitatem occasionis, personæ, & temporis.

ARTICULUS VI.

E *Verum peccatum mortale in ratione offense sit gravitatis simpliciter infinita?*

§. I.

Quibusdam præmissis referuntur sententia.

SUPPONO primò peccatum mortale dupliciter considerari posse, nimirum in quantum est malum hominis peccantis, & quatenus est malum Dei offensæ. Est malum hominis, primò quatenus illum privat recto ordine rationis, quæ est bonum proprium ipsius: Secundò quatenus deordinat ejus potentias, scilicet voluntatem ab ultimo fine, & inferiores potentias à subje- ctione

atione erga voluntatem: Tertiò quatenus privat hominem gratia & charitate, alijsq; virtutibus ac donis supernaturalibus, vel etiã virtutibus naturalibus quibus opponitur: Quartò in quantum privat hominem ipso Deo, tanquam objecto propriæ beatitudinis, ipsumq; obligat ad pœnam æternam. Dicitur verò malum Dei, quatenus est ipsius injuria seu offensa: quæ ratio consistit in hoc quod peccans mortaliter, avertit se à Deo, & convertit se ad creaturam, in ea (ut supra ostendimus) rationem ultimi finis, constituens: in quo involvitur magnus contemptus divinæ Majestatis, cujus etiam legem homo peccator transgreditur, & in hoc contemptu ratio offensa mortalis consistit.

133. Suppono secundò ut certum, & ab omnibus admissum, peccatum mortale, in quantum est malum hominis, non habere malitiam simpliciter & intrinsecè infinitam. Ratio est, quia tantum est malum, quantum est bonum quo privat: Bona autem quibus peccatum mortale privat hominem, nimirum restitudo rationis, gratia, & c. sunt bona finita & limitata, ut patet: Ergo peccatum mortale, in quantum est malum hominis, non est simpliciter & intrinsecè infinitum. Nec valet si dicas, peccatum mortale privare hominem ipso Deo, qui est bonum simpliciter infinitum: adeòq; privare ipsum bono infinito. Respondeo enim peccatum mortale esse privationem Dei secundum se sumpti, sed ut participatur à nobis mediante gratia & charitate, alijsque habitibus & actibus supernaturalibus: Unde cum hæc participatio sit finita & limitata, per peccatum homo non privatur bono infinito & illimitato, sed finito & limitato.

134. Suppono tertiò, peccatum consideratum in ratione offensa, & in quantum est malum Deo intentatum, habere malitiam infinitam, saltem secundum quid, extrinsecè scilicet & objectivè: Nam omnis actus, qui respicit objectum infinitum, habet infinitatem in quodam, saltem extrinsecam & objectivam, ut patet in visione beata, quæ quia objectum infinitum respicit, dicitur esse aliquo modo infinita; unde D. Thomas 1. p. qu. 25. art. 6. ad 4. docet Deum non posse facere aliquid eã excellentius: Sed per peccatum mortale homo offendit Deum, qui est dignitatis & perfectionis simpliciter infinitus: Ergo peccatum mortale, consideratum in ratione offensa, continet malitiam secundum quid infinitam.

135. Solum ergo difficultas & controversia est inter Theologos, an peccatum mortale in ratione offensa sit gravitatis simpliciter & intrinsecè infinita, vel extrinsecè tantum, & secundum quid. Scotus enim, Suarez, Vazquez, & nonnulli ex nostris, in peccato mortali, ut habet rationem offensa, malitiam & gravitatem secundum quid tantum infinitam agnoscunt. Alij verò contendunt illud continere malitiam & gravitatem simpliciter infinitam in esse moris eo proportionali modo, quo satisfactio Christi, juxta communem sententiam, valore in esse moris simpliciter infinito gaudet. Ita Cajetanus, Medina, Alvarez, Joannes à S. Thoma, Aravius, Corneio, & alij 3. p. qu. 1. art. 2. agentes de necessitate Incarnationis ad condignam satisfactio-nem peccato primi parentis. Subscribunt Salmanticenses in tract. de peccatis disp. 7. dub. 2. §. 3. num. 23. & Illustrissimus dominus Godoy, Episcopus Oxoniensis, in manuscriptis tra-

A Statu de Incarnatione, ex quibus paucis desumpsimus.

§. II.

Conclusio affirmativa statuitur, & ratione fundamentaliter probatur.

Dico igitur, peccatum mortale in ratione offensa esse gravitatis simpliciter infinite in genere moris. 136.

Hanc conclusionem probant aliqui ex nostris Thomistis hoc discursu: Illa offensa est simpliciter infinita, per quam Deus offenditur quantum offendibilis est; sicut visio illa esset infinita, & comprehensiva, per quam Deus cognoscere-tur quantum cognoscibilis est: Sed per peccatum mortale Deus offenditur quantum offendibilis est, non enim aliter offendi potest, quam auferendo ab illo quoad affectum rationem ultimi finis, & eam constituendo in creatura, quod in quodlibet peccato mortali invenitur: Ergo quodlibet peccatum mortale est in ratione offensa simpliciter infinitum.

Alij verò sic arguunt: Actio destructiva termini infinite boni, est gravitatis vel malitiæ simpliciter infinita: Sed quodlibet peccatum mortale, quantum est de se, est destructivum Dei, qui infinite bonus est: Ergo quodlibet peccatum mortale est gravitatis simpliciter infinita. Major videtur certa: Quia non esse termini infinite boni est malum infinitum: Sed actio destructiva adæquat in ratione mali cum non esse termini destruendi: Ergo actio destructiva termini infinite boni est simpliciter infinite mala. Minorè verò ex eo probant, quòd per quodlibet peccatum mortale tollitur à Deo ratio ultimi finis, & in creatura constituitur, subindeq; tale peccatum, quantum est de se, Deum perimit, & à regno suo illum dejicere, & loco ejus alium Deum subrogare conatur. Unde S. Bernardus serm. de resurrect. Domini, voluntatis peccaminosa malitiã expendens, sic loquitur: *Vitam vel rebus istis esse contenta, nec in ipsum (horribile dictu) deservire Auctorem. Nunc autem & ipsum (quantum in ipsa est) Deum perimit voluntas propria: Omnino enim vellet Deum peccata sua aut vindicare non posse, aut nolle, aut ea nescire. Vult ergo eum non esse Deum: quæ, quantum in ipsa est, vult eum aut impotentem, aut insipientem. Crudelis plane & omnino execranda malitia, quæ Dei patientiam, justitiam, sapientiam perire desiderat.*

Verum neutra ex his rationibus placet. Non quidem prima: Nam licet quilibet actus charitatis auferat à creatura rationem ultimi finis, & illam in Deo quoad affectum constituat, quia tamen potest Deus ferventiùs ac ferventiùs amari, & in nullo actu totus conatus possibilis continetur, nullo illorum Deus diligitur quantum diligibilis est: Ergo quamvis quodlibet peccatum mortale à Deo auferat, quoad effectum, rationem ultimi finis, illamque in creatura constituat, quia tamen in nullo peccato totus conatus possibilis ad offendendum Deum invenitur, nullum adæquat Deum in ratione offendibilis, nec illum offendit quantum offendibilis est.

Explicatur magis hæc ratio: Deus ex parte objecti non aliter est diligibilis, quam si præponatur creaturis, & super omnia diligatur, quod fit per quemlibet actum charitatis; & ta-
men